



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 8. De prudentia Confessarij in expendendo Pœnitentis proposito non peccandi de cætero, iuuandique ipsum aduersus recidium,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

Lauabo per singulas noctes lectum meum, lachrymis stratum meum rigabo, dicens mea culpa Deus: dimittam cum *S. Job. cap. 10.* Aduersum me eloquium meum, loquar in amaritudine animæ meæ, dica in Deo, Mea maxima culpa. Peccauit enim cum Rege Manassè super numerum arenæ maris, & non sum dignus intueri altitudinem cæli, præ multitudinem iniquitatum mearum, quia excitauit iracundiam tuam & malum coram te feci.] & cetera que in ipsius oratione habentur addita ad libros Paralipomenon.

CAPVT OCTAVVM.

De prudentia Confessarij in expendendo Penitentis proposito non peccandi de cætero, nuuandi, que ipsum aduersus reciduum.

SVMMARIVM.

- 99 Expendendum esse à Confessario propositum Penitentis.
- 100 Propositum Penitentis ut capax sit absolutionis, non tantum debet esse vitandi peccatum mortale, sed etiam occasionem ex qua illud securum probabiliter creditur.
- 101 Recidisse in peccatum non est signum impenitente sufficiens ad denegandam absolutionem.
- 102 Quod procedit etiam in eo qui pluries recidit, dummodo aliqua sit emendatio, aut emendationis inchoatio.
- 103 Praxis à Nauarr. tradita quoad versantem cum persona que illi est occasio peccandi.
- 104 Remedia aduersus reciduum.

99. Ad hanc Confessarij prudentiam pertinet, ut quia contritio cum deestitatione & odio peccati requirit propositum firmum emendandi vitam, & abstinendi pro virili ab omnibus peccatis saltem mortalibus, proque commissis satis faciendis: tum Deo, tum proximo per ea læso: Confessarius petat (si non apparet factis) An habeat tale propositum: si que deprehenderit non habere satis firmum: neque ipsum satis paratum esse ad peccatum aliquod mortale relinquendum, vel illius occasiones proximas, vel ad refarciendum notabile damnum proximo à se iniussè illatum: conetur quantumque poterit accommodata ratione (maximè virgendo peccati indignitatem & penitenciam, ut supra cap. 5.) animam ipsius Christo lucrifacere: si que nihil possit efficere, non absoluat sed dimittat ad imitationem dicentium *ierem. 51.* Curauimus Babylonem & non est sanata, derelinquamus eam] Attamen prius monitum de malo statu in quo permanset, & adiuncta exhortatione, qua excitetur ad vacandum bonis operibus, & ad cauenda peccata ut præparetur ad receptione diuinæ gratiæ, per quam ex illo statu perditionis emergat, antequam omnem emendandi facultatem mors adimat.

Proponentem verò seridè peccata relinqueret, consolari oportet, proposita spe remissionis illorum per susceptionem Sacramenti, in quo Dei misericordia per meritum passionis Christi supplebit, quod ex parte ipsius defuerit: dummodo studeat facere quod in se est: & præsertim sincerè integrèq; confiteri de omnibus, de quibus sentit conscientiam suam grauam: dolensque de illis ex animo propter Deum, concipiat firmum propositum deferendi peccati statum.

100. Quo quidem proposito carere censendus est, non modo is qui in aliquo mortali peccato sibi complacet, sed etiam is qui aliquam occasionem peccati mortalis non vult deserere: si infirmitatis propriæ sibi conscius, dubitet aut credat vel debeat probabiliter credere, se in peccatum mortale prolapsum eâ vitando: nempe quia didicit experientiâ, se non subsistere datâ eiusmodi occasione, sed statim aut quasi statim cadere. Hoc annotans Caiet. in *Summula verbo periculum*, addit nullam ne cessitatem vitandi tali occasione, vincere obligationem abstinendi ab ea: cum ex *Eclesiastici cap. 3.* Qui amat periculum in illo peribit] & dicat Dominus *Matth. 5.* Si oculus tuus dexter scandalizate, erue eum & proiice abs te &c.] Vnde quod Nauarr. habet in *Enchir. cap. 3. num. 5. litera f.* posse absolui adulescentes, qui versantur inter mulieres, emendo, vitando, & conuersando absque cohabitatione illarum in eadem domo: etiam si nolint à tali conuersatione abstinere, quæ illis sæpe fuit occasio mortaliter peccandi verbis, aut tactibus impudicis, aut etiam copula: hoc, inquam, & quodcumque simile,

in quo ibidem memoratus auctor facit libertatem absoluedi, sic temperandum videtur, ut minimè procedat quando Penitens expertus est, se tali occasione data, statim aut quasi statim cadere: nisi accedant nouæ rationes & circumstantiæ ob quas rationabiliter sperare possit se non peccaturum etiam tali occasione data. Confirmatur per illud, quod Nauarr. ipse habet *ibidem lit. D.* occasione in propinquam à qua Penitens necessaridè debet abstinere, ut absolui possit: esse non tantum eam quæ peccatum est mortale, sed etiam eam ex qua, benè perpensis occurrentibus circumstantiis, credit aut credere debet Confessarius, Penitentem statim nunquàm illà vsurum esse sine peccato: inter quas circumstantiæ si quæ valeat ad id persuadendum, maximè valet hæc: quod Penitens expertus sit se tali occasione statim aut quasi statim cadere. In illo enim (isto posito) nequeunt concurrere quatuor illa, quæ idem quoque Nauarr. *ibidem* adhuc, *lit. E.* requirit, ut absolui possit ille, qui non vult relinquere occasionem peccati mortalis: quarum prima est, vera penitudo peccatorum. Secunda verum propositum nunquam redeundi ad illa. Tertia propositum semper, cum Dei auxilio, cauendi ne peccetur tali occasione occurrere. Quarta notabilis causa (verbi gratiâ, pro subleuanda inopia, vel pro vitando scandalo, aut alio eiusmodi) non abstinendi se à tali occasione: nequeunt, inquam; quia saltem quoad secundam, eum qui non vult relinquere occasionem, quæ datâ sæpe expertus est se statim, aut quasi statim peccare, manifestum est non habere verum propositum nunquam redeundi ad peccatum. Et quoad tertiam probatur: quia non cauetur sed admittitur peccatum, subeundo tale periculum; de quo, si de quoquam alio, merito intelligitur illud ante citatum: Qui amat periculum in illo peribit.]

Par altera capituli, De prudentia nuuandi relapsum in peccatum.

101. Notandum est ex Nauarr. in cit. cap. tertio num. 5. lit. I. si quis in idem peccatum reciderit, non esse illi eo solo nomine absolutionem negandam, tanquam impenitentis: quia recidisse in idem peccatum, non est argumentum necessarium defectus veræ Penitentia, sed signum infirmitatis. Vnde communiter absoluntur semel in anno confitentes, si nullum aliud adferant impedimentum, quantumuis in peccata de quibus confessi erant recidisse deprehendantur. Procedit autem istud ex eodem Nauarr. etiam amfi confitens nolit abstinere ab eo quod fuit ei occasio recidendi: ut conuersatio cum aliqua persona, aut aliud simile dummodo non sit aliquid de se mortale: aut non sit occasio propinqua peccati mortalis, seu quæ datâ statim aut quasi statim cadatur in mortale, interueniantque quatuor circumstantiæ antea memoratæ ex Nauarro ipso.

102. Procedit etiam in eo, quibus, ter, aut sæpius recidit: argumento eius, quod non tantum semel aut septies sed septuagies septies in nos peccanti parcendum sit. *cap. septies De Penitentia distinct. 3. ex Matth. cap. 18 & Luca. 17.* Attamen ex eodem Nauarr. *ibid.* non videretur absolendus Penitens reciduius, tanquam non dans signum sufficiens propositi firmi non peccandi de cætero, si nulla emendatio neque emendationis inchoatio præteritis vicibus in eo extitisse obseruaretur: aut si infirmitas imbecillitasque illius, aut ingens propositio ad peccatum aut externæ occasiones recidendi persuaderent nullam securam emendationem.

103. Vbi nota praxim, quam idem addit pro casu difficili & satis frequenti, ut cum Penitens occasionem habet recidendi ex cohabitatione seu conuersatione cum aliqua persona, iubendum esse illi antequam absoluitur, ut forti, Christianoque animo dicat eidem personæ, cum qua male versatur, & peccat: sibi denegari absolutionem nisi separentur: proinde vehementer obsecrare per Deum, ut in eam rationem, qua honeste separentur. Quo peracto (inquit ille) absoluerem concurrentibus quatuor antedictis circumstantiis, & postea quamuis non sequeretur separatio, si tamen sequeretur notabilis emendatio, absolueret spe maioris correctionis futuræ, commendata re Iesu Christo Domino nostro, & vitando prudentia ac circumspectione varia, quæ debet ob varietatem circumstantiarum adhiberi: proposito ante oculos, primum remedio spirituali animarum, deinde etiam

honoris & bonorum temporalium quantum fieri posset. Hæc ille. Quibus exemplo tanti viri Confessarij in magnis & quotidianis difficultatibus uti non est inconueniens: dummodo procedatur cum illa cuius meminit circumspectione. & concepto timore quem tale negotium exigit; in quo Medicus ægrum suum occidendo, seipsum simul occidit: se-
cus quam accidat in curatione corporali.

Remedia aduersus reciduum.

104. **P**orro aduersus reciduum adhibenda remedia, hæc ex Gersono commemorat Polancus in direct. cap. 3. art. 2. & cum eo Iacobus à Graphijs lib. 1. decis. aurearum cap. 29. Primum est sequenti die cum recidere contigerit, ieiunare in pane & aqua. Secundum recitare certum Psalmorum numerum. Tertium aliquid charum, vel certe aliquam pecuniam dare in elemosynam. Quartum confiteri intra triduum post peccatum commissum. Quintum cum succumbendo re-
parationi contigerit confessus in peccatum, flexis genibus ad misericordiam Dei consequendam aliquas orationes dicere: aut certe, ut Iacobus à Graphijs attigit, cum cæterorum præsentia id impedit, saltem manu ad pedes ad mota (quod fieri potest alijs non aduertentibus) dolore. Sextum reciduum iuxta conditionem ipsius, & peccatorum grauitatem, vltra penitentiam, quam pat fuerit impositam, iniungere aliquid recitandum, ut Pater & Ave: aut aliquid huiusmodi, in memoriam gratiæ resurgendi à Deo per Sacramentum obtentæ. Septimum addi potest ex Nauarro in Enchir. cap. 26. nu. 25. ut contra tentationem peccati in quod relabi contingit, imploret diuinum auxilium per preces alicuius Sancti, qui virtute contraria plurimum erudit: & ut firmiter proponat ac etiam interdum voueat, saltem ad tempus, se illam vel illam penitentiam facturum, si adhuc relabatur: tanquam sibi legem imponens, quâ seipsum coerceat ac sibi met terrori sit: quasi Dei autoritate gladio accinctus ad pugnam, pro tuendo ipsius diuino honore aduersus proprios affectus: scilicet eos per Penitentiam mortificando. In qua pugna, difficultas illa occurrit, quod is impugnandus sit, qui diligitur, iuxta illud ad Ephes. 5. Nemo vnquam carnem suam odio habuit, sed fouet & nutrit eam. Verum amore coronæ gloriæ & timore gehennæ talis difficultas facile superatur, dum simul in mentem venit, quod regnum cælorum vim patitur & violenti rapiunt illud. Matth. 11. Quodque non coronabitur, nisi qui illegitimè ceterauerit. 2. ad Timoth. 2. Itemque veniunt præterea Sanctorum exempla, qui cum tanta austeritate vixerunt: ac etiam exempla illorum, qui mundanam militiam sequuntur, in quâ tam multa incommoda. & plerumque inani spe fulti perferunt. Non voueat autem, se nunquam tale peccatum admitturum, aut se ingressurum religionem si admittat: argumento c. Clericos, de cohabitatione Cleric. & mulierum: in quo prohibetur ne Clerici concubinarij per iuramentum compellantur concubinas dimittere. Ad necessarium autem auxilium diuinum obtinendum, iuuerit petendo illud, humilitatem exercere (si tempus & locus patiantur) flexis in terram genibus coram imagine Crucifixi, detestando nostram erga ipsum nequitiam & ingratitude: atque si placeat osculando terram ipsam à qua sustulit, nos reddidimus indignos. Etenim cor sic contritum & humiliatum non despiciet Deus. Addi potest ad extremum consideratio, quod cum turpitudine & pernicijs peccati omnem aliam superet, (ut satis patet ex antedictis num. sexagesimo & aliquot sequentibus) quiddam tamè adhuc vilius & peius inesse censeatur in relapsu, quam in peccatis prius commissis, iuxta illud Ierem. 2. Quam vilis facta es, nimis iterans vias tuas. & illud Prouer. 26. Sicut canis qui reuertitur ad vomitum suum, sic imprudens, qui iterat stultitiam suam. & illud Domini Matth. 12. & Luc. 11. Fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.]

CAPVT NONVM.

De prudentia Confessarij in tranquillando Penitentis animo agitato scrupulis.

SVM MARI VM

105 Libertinis viles sunt scrupuli, timoratis perniciosi.

- 106 Damnaque scrupuli adferunt.
107 Preparatio ad diuinam gratiam per confessionem sacramentalem, humilitatem, & timorem Dei.
108 Aduersus scrupulos medicina: lectio librorum piorum.
109 Oratio cum ieiunio & alijs bonis operibus, maximeque sacrosancta Eucharistia sumptio, aduersus scrupulos generalis medicina.
110 Pharmaca aduersus humores iudicium debilitantes, si inde scrupuli prouenire obseruentur.
111 Sequi prudentiorum & bonorum iudicium, remedium est aduersus scrupulos accommodatum.
112 Est item secundum idem iudicium, & nonnunquam secundum proprium, scrupulos impugnare ac repellere.
113 Contemnendos esse insurgentes scrupulos.
114 Agendum esse contra scrupulos, nec cedendum esse illis per pusillanimitatem.
115 Ratio robotandi animum contra pusillanimitatem.
116 Ratio qua agendum est contra scrupulum.
117 Quales medicine qualibus scrupulis curandis conseruantur accommodata.
118 Duo scrupulorum prima genera, & due prime cause.

Præter munera Iudicis & Patris, Confessarij erga Penitentem debet munus Medici exercere, ad quod pertinet imprimis mederi illius morbis: hoc est (cum hi sint peccata & scrupuli) illum & à peccatis per applicationem remediij ad id instituti à Deo, reddere liberum: & per salutare commonitiones scrupulis agitarum, reddere tranquillum. De quorum priorè illud tantum occurrit monedum in presentia, tale remedium, esse Penitentia Sacramentum: ad cuius salutarem usum requisita, partim tradita sunt hæcenus, partim deinceps tradentur suis locis. De posteriore vero specialiter nunc acturi, persequemur rationem, qua positi animo scrupulis vexato tranquillitas adferri. Quæ ratio duplex est, vna generalis seu quæ vsui esse potest in omnigenere scrupulorum, & altera specialis diuersi. Scrupulorum generibus accommodata: illam trademus in hoc cap. & hanc in sequenti.

Præmittendum est autem, his quidem qui laxioris sunt conscientia, nec perniciosam peccandi libertatem (aut potius seruitutem) adhuc à se depulerunt, viles esse scrupulos, qui eorum conscientiam constriquant, vt tandem ad mediocritatem traducantur. His vero qui non ita laxam habent conscientiam, sed puritati imprimis dant operam, idque omni ope & studio adnituntur vt Domino Deo placeant, vehementer obstant scrupuli; faciunt enim vt sæpius peccent, quam alioqui peccarent. Nam in iis quæ indifferètia sunt, qui liberore vitur conscientia minus peccat: quia multa ex illis, immo & ex malis aliquæ, sæpe sibi licere existimat: vnde quia non agit contra conscientiam sæpe excusatur. Qui verò arctam nimis & infirmam habet conscientiam, de omnibus ferè dubitans, sæpe agit contra conscientiam, quod est peccatum; ideoque ille frequentius peccat, quam faceret si liberore vteretur conscientia.

Perturbant præterea scrupuli mirum in modum quietos animos, eisque suauem Spiritus dulcedinem, & pacem eripiunt; ita vt plurimum alacritatis & promptitudinis seruendi Deo, merore depereat; atque cum orandum est, meditando, legendum, studendum sese offerentes scrupuli, in rem propositam, attentè incumbere non patiuntur. Scrupulis quoque ita sæpe turbatur rationis iudicium, vt mens prius hebetat, ac etiam de statu suo dimoueat: corpus item adeo vehementer commoueat, ac cerebrum ita agitur, vt homo interiores suas ineptias exterius prodatur, seque alijs ridendum exhibeat, ac inconstans idem effectus, modò susceptam actionem, ob nouum aliquem scrupulum, intermittat; modò ob contrariam dubitationem resumat. Itemque pusillanimitatis effectus, si concionandum vel docendum, vel ad Dei gloriam aliud agendum sit, difficultatibus occurrentibus se impugnari permittens, sic expugnari; vt nusquam in conspectum hominum venire audeat, reddaturque ad omnia ineptus, qui sine scrupulis, multa præclara eniti posset, donis naturalibus & præfidijs plurimis instructus. Quod notatum est à Gersono in tract. de diuersis Diaboli tentationibus. Aduersus hæc agitur & alia graua

incom-